

ÇOCUK DOSTU TURİZM KONGRESİNİN ÖNEMİ

Prof. Dr. Suavi AHİPAŞAOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü
E-mail: ahisuavi@gmail.com

Çocuklar bizim geleceğimizdir

Turizm ve seyahat sektöründe çocuk haklarının korunması, çocuğa karşı şiddetin önlenmesi, çocuk dostu turizm konularında bilimsel katkı sağlamak ve bu alanda yapılan çalışmalara dikkat çekmek istiyoruz. Bu amaçla sektör temsilcilerinin ve akademisyenlerimizin katılımıyla gerçekleşecek olan 1.Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi'ni Cumhuriyet Üniversitesi Turizm Fakültesi olarak 25-28 Nisan 2018 tarihlerinde üniversitemizde düzenlemekten mutluluk duyuyoruz.

Çocuk Dostu Turizm Nedir?

Çocuk Dostu Turizm, her türlü tatil ve seyahat eylemlerinin çocukların sağlıkları, güvenlikleri ve gelişmelerine katkıları göz önünde tutularak düzenlenmeleri anlayışıdır. Diğer bir deyişle seyahat ve konaklamalarda, gezi ve dinlencelerde çocuklar lehine pozitif ayrımcılık uygulanmasıdır.

Bu yıl ilki düzenlenecek olan Uluslararası Çocuk Dostu Turizm kongremizin ana teması turizmde çocuk dostu, güvenli bir turizm anlayışının güçlendirilmesi ve çocuk hakları bilincinin geliştirilmesidir. Türkiye’de bir milyonu aşkın Suriyeli mülteci çocuklarında dâhil olduğu yaklaşık 26 milyonu bulan çocuk nüfusu, toplam nüfusun %35’ini oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’nün (UNWTO) Etik ve Sosyal Sorumluluk Bölümü’nün Türkiye’nin de katkılarıyla hazırladığı Turizm için Küresel Etik Davranış Kuralları ve Dünya Turizmi Çocuk Koruma Ağı çalışmalarının Türkiye’de yeterince bilinmediği ve çocuk koruma uygulamalarının da yeterince gerçekleştirilmediği söylenebilir. UNWTO 'nun çocuk ve gençleri turizm sektöründe korumak, çocuk yaşta işçi çalıştırmanın önüne geçmek için yaptığı toplantılarda turizm yatırımcıları, devlet yetkilileri, turizm sektörü yetkilileri, uluslararası kuruluşlar, medya kuruluşları bir araya gelerek toplantılar düzenlemektedir.

Çocuk Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Genel Asamblesi tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilerek 2 Eylül 1990 tarihinde de yürürlüğe konulmuştur. Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)'in çocuk dostu şehirler yaratılmasına yönelik girişiminde bu sözleşmenin uygulanabilmesi önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. Bu girişim, günlük yaşam içerisinde çocuk haklarını yaşama geçirmeye özen gösteren, şehirlerin çocukların ihtiyaç ve isteklerini dikkate alarak gelişmelerinde ve şehir imajlarında belirleyici bir unsur haline gelmesini amaçlamaktadır. Bu bilinçlenmenin önce şehirleri, ülkeyi ve dünyayı etkileyip değiştireceği de

bir gerçektir. Çocuk dostu turizmini geliştirmenin başlıca sosyal sorumluluklarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1.Niçin Çocuk Dostu Turizme İhtiyaç Duyuluyor?

Gezi ve dinlencelerde erişkinler kendilerini koruyabilir, ufak kazalarda tatillerini sürdürebilirken konu çocuklar olduğunda hem çocuklar hem de onlara eşlik eden ebeveynler ya tatillerini yarıda kesmek ya da mutsuz dönmek riski ile karşı karşıya kalmaktadır. İşletmeler bu olası aksilikleri minimuma indirecek önlemleri aldıkları takdirde herkes evine mutlu olarak dönecektir.

2.Çocuk Dostu Turizm İşletmesi Olmak Bir Sosyal Sorumluluktur.

Çocukların mutlu bir tatil geçirmeleri ruh sağlıklarını ve öğrenim hayatlarını olumlu etkileyecek, mutlu çocuklar çevreleri ile barışık olacaktır. Turizm işletmeleri yaratacakları ve çocuklara yaşatacakları pozitif ortamlar ile toplumun mutluluğuna katkı verecektir.

3.Çocuk Dostu Turizm Dünya Barışının Temelidir.

Özellikle tatil köyleri ve dinlence otellerinde her yaştaki gençler ve çocuklar arasında kurulan kalıcı dostluklar, birliktelikler herkesin anılarında yer alır. Özellikle Türkiye gibi farklı ülkelerden konukların bir arada tatil yaptıkları ülkelerde çocuklar arasında kurulacak dostluklar, hele bir de bilinçli olarak yönlendirilirse, uzun dönemli dostluklara dönüşme ve Dünya barışına katkıda bulunma potansiyeli taşımaktadır.

4.Çocuk Dostu Turizmin Gelişmesine Katkı Vermek Bir Liderlik Sorumluluğudur.

Bugün birçok işletme belirsiz bir takım ölçütlere göre kendilerini “Çocuk Dostu Turizm İşletmesi” olarak ilan etmektedir. Çocuk Dostu kavramı kulağa hoş gelen bir slogan olmakla birlikte aynı zamanda yüksek sorumluluk gerektiren bir kavramdır. Bütün Dünyada henüz yeni tartışılmaya başlanan bu konuda bir an önce kriterlerin belirlenmesi ve hangi işletmelerin çocuk dostu olabileceklerinin belirlenmesi sektörde haksız rekabetin önlenmesi açısından çok önemlidir. Böylece tüketici haklarının korunmasına da katkı verilmiş olacaktır.

Bünyelerinde turizm sektörünü de barındıran holdinglere, şirket gruplarına, zincir otel işletmelerine, tur operatörlerine, meslek kuruluşlarına bu konuda büyük görev düşmektedir. Hem bilimsel çalışmalar hem kamuoyu bilinçlendirme çalışmaları desteklenmelidir. Bu konuda inisiyatif alacak kişi ve kurumlar hem sektörel önceliklere sahip olacak, hem yüksek tanınırlık ve onanırılık oranlarına ulaşacak, hem de Ülke ve Dünya Barışına büyük katkılarda bulunacaktır.

Turizm sektöründe faaliyet gösteren tesislerin aileler için daha konforlu, özel hizmet ve servis veren çocuk dostu konaklama tesisleri haline dönüştürülmesi, buralarda daha spesifik sağlık ve güvenlik tedbirlerinin alınması, çocuklara yönelik eğitici öğretici faaliyetlerin düzenlenmesi, şehir alanlarında çocuklara uygun daha fazla tesisin, kütüphanenin, bisiklet yolları-

nın ve yürüyüş parkurlarının olması ailece daha çok vakit geçirebilmeyi arttıracak gibi aileler tarafından daha çok tercih edilmesine yol açacaktır.

Çocuk Dostu Turizm İşletmesi olmak birçok sosyal sorumluluğun yanı sıra birçok ticari getiri de sağlayacaktır. Bunları başlıklar halinde toparlayacak olursak:

A.Çocuk Dostu Turizm Yeni Bir Segment Olmaya Başlamıştır.

Türkiye’de 2018 yılı kataloglarında ve tatil satış sitelerinde kendisini çocuk dostu işletme olarak tanımlayan işletme sayısı bir önceki yıla göre neredeyse % 300 artış göstermiştir. Bu da reel sektörün daralan pazar koşullarında öne çıkabilmek veya varlığını sürdürebilmek için yeni konumlandırmalara gereksinim duyduğunun göstergesidir. Yeni konumlanmalar içerisinde en ele gelenin Çocuk Dostu İşletme olduğu da açıktır.

İşletmeler Niçin Çocuk Dostu Olmalıdır.

Öncelikle çocuğun bir kazaya uğraması ile tatil planının kesilmesi bir olağanüstü durumdur ve işletmeler en azından kalan sürenin bedelini iade etmek zorundadır. Hatta eğer kazanın işletmenin ihmali nedeniyle oluşması durumunda işletmeler ciddi miktarlarda tazminat ödemeye de mahkum olabilmektedir. İşletmelerin çocuk dostu olması için harcayacakları küçük miktarlar kendilerini büyük geri ödemelerden kurtaracaktır. Buna bir nevi öz sigorta gözüyle bakmak da mümkündür.

Çocuklarıyla birlikte tatile çıkan kişilerin sayısında son yıllarda giderek artan bir eğilim gözlenmektedir. Özellikle paket tur satışlarında çocuklu aileler neredeyse % 35'lere ulaşmıştır. Ailelerin tatil planlarında yer seçiminde birinci sırada etkili olan aile bireylerinin çocukları olduğu da bilinen bir sırdır. İşletmelerin çocukları ve onların haklarını, sağlıklarını koruyucu önlemler alıyor olmaları öncelikle tercih edilme nedenleri olacaktır.

Çocuk Dostu İşletme Olmak Yeni Konuk Kazanma Maliyetlerini En Aza İndirir.

Bugünün çocukları yarının ebeveynleridir. Nasıl bugün ebeveynlerin kararı ile ilk kez bir turizm işletmesine gelen ve oradaki mutluluğu nedeniyle izleyen yıllarda ailenin tekrar konduğu olmasını sağlayan çocuklar ise; aynı şekilde kendileri ebeveyn olduklarında yeni nesil çocuklarını da aynı işletmelere getirecektir. İşletme ile tanışan ve artık tekrar konduğu olan ikinci/üçüncü kuşak tatilciler de zinciri sonsuza kadar uzatabilecektir. Bir tekrar konuşuna ulaşmanın maliyetinin yeni bir konuk kazanmanın 7 ila 15 de biri kadar olduğu herkesin malumudur.

Çocuk Dostu Olmak Bir Marka Konumlandırmasıdır.

Çocuklar Dünya'nın geleceği oldukları gibi ailelerin de geleceğidir. Aileler tatil dışı tüketim harcamalarında da çocuk dostu işletmelerin bağlı oldukları grupların diğer iş kollarındaki ürünlerini öncelikle tercih edecektir.

Bebek, Çocuk ve Genç Dostu Tesis, Çocuk Dostu Seyahat gibi turizmde henüz çok yeni kullanılmaya başlanan bu temaların uygulama alanlarının arttırılması çocuklu ailelerin daha

güvenle ve huzur içinde tatil yapabilmesine olanak sağlayacaktır. Yapılan araştırmalar çocukların ve 18 yaşın altındaki gençlerin, satın alma güçlerinin olmamasına rağmen ailelerin satın alma veya tercih kararlarında önemli bir belirleyici unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Çocukların güvenlik, sağlık, sağlıklı/organik beslenme, eğlence ve hatta eğitici aktivitelerle turizm sektöründe varlığının kabul edilmesi ve şartların iyileştirilmesi gerekmektedir.

*Bilim insanlarının görevlerinin başında ilkeler ve sloganlarının içlerinin boşaltılarak tüketicilerin istismarlarının önlenmesi gelir. Sektörde çocuk haklarının korunması konusunda üze-rimize düşen sorumluluğun farkında olarak; **ÇOCUK DOSTU İŞLETME** olmanın koşulları bilimsel araştırmalar ile tespit edilmeli, kriterler belirlenmeli ve kriterlerin ilgili kamu kuruluş-ları, sivil toplum örgütleri ve Dünya Turizm Örgütü marifeti ile uygulanmaları sağlanmalıdır.*